

УДК 811.133.1'373:327.8

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/36-2-21>**Оксана МАРТИНЮК,**
*orcid.org/0000-0003-4592-5309**кандидат філологічних наук,
доцент кафедри романських мов та інтерлінгвістики
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(Луцьк, Україна) oksanamartyniuk@ukr.net*

МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ ФРАНЦУЗЬКОГО ДИПЛОМАТИЧНОГО ДИСКУРСУ

Статтю присвячено дослідженню мовних особливостей французького дипломатичного дискурсу. Розглянуто лексичні, морфологічні, синтаксичні та стилістичні аспекти дипломатичних текстів. З'ясовано, що на лексичному рівні дипломатичний дискурс характеризується наявністю слів і виразів загальнолітературної мови, які в певних значеннях вживаються як терміни, стилістично пов'язані тільки з мовою дипломатичних документів. Крім того, в дипломатичному дискурсі використовуються етикетна та компліментарна лексика; традиційні кліше та латинські терміни. У промовах дипломатів зустрічаються метонімічні заміни, лексичні повтори та евфемізми.

Морфологічними особливостями дипломатичних документів є використання іменників, прислівників, простих приіменників + кліше, дієслів у поєднанні із займенником «ми», аббревіатур, граматичної категорії повинності тощо.

На синтаксичному рівні можемо спостерігати такі структурні поєднання: дієслівні конструкції [V+NP]; конструкції іменник+прикметник [N + Adj]; прийменникові конструкції (з прийменниками à, de, dans); вирази з дієприкметниками / прикметниками (Participe passé / Participe présent / Adjectif + À / DE + Infinitif); конструкції, що містять присудок (у минулому часі) без підмета. Для синтаксису дипломатичних документів характерне також вживання складних конструкцій із використанням умовного способу. Деякі віддієслівні прикметники та певні прислівники виконують роль сполучника, і в той же час вони забезпечують цілісність та лінійність тексту, надаючи йому деякі уточнення.

Дипломатична французька мова навіть нині є взірцем для інших мов. Найважливішими стилістичними рисами дипломатичної французької мови є переважне використання юридичних та адміністративних термінів, використання довгих, але добре впорядкованих речень, чітка структура тексту, який поділяється на параграфи, пункти, підпункти, дотримання етикету, ввічливих формул; пошук наочності; багатство нюансів.

Тому знання лексичних, синтаксичних та стилістичних особливостей французького дипломатичного дискурсу є необхідними для успішної співпраці та міжкультурної комунікації в сучасному світі, адже дипломатія є механізмом узгодження конкуруючих інтересів країн за допомогою мирних методів переговорів.

Ключові слова: французький дипломатичний дискурс, лексичні, морфологічні, синтаксичні та стилістичні особливості, кліше, дипломат.

Oksana MARTYNIUK,
*orcid.org/0000-0003-4592-5309**Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of Romance Languages and Interlinguistics
Lesya Ukrainka Volyn National University
(Lutsk, Ukraine) oksanamartyniuk@ukr.net*

LANGUAGE FEATURES OF THE FRENCH DIPLOMATIC DISCOURSE

The article is devoted to the study of the linguistic features of the French diplomatic discourse. Lexical, morphological, syntactic and stylistic aspects of diplomatic texts are considered. It was found that at the lexical level, diplomatic discourse is characterized by the presence of words and expressions of general literary language, which in certain meanings are used as terms stylistically related only to the language of diplomatic documents. In addition, etiquette and complementary vocabulary, traditional clichés and Latin terms are used in diplomatic discourse. In the speeches of diplomats there are metonymic substitutions, lexical repetitions and euphemisms.

Morphological features of diplomatic documents are the use of nouns, adverbs, simple prepositions + clichés, verbs in combination with the pronoun «we», abbreviations, grammatical category of duty, and so on.

At the syntactic level we can observe the following structural combinations [V + NP]; constructions noun + adjective [N + Adj]; prepositional constructions (with prepositions à, de, dans); expressions with Present and Past Participle (Participe passé / Participe présent); Adjective + À / DE + Infinitive); constructions containing a predicate (in the past tense) without a subject. The syntax of diplomatic documents is also characterized by the use of complex constructions using the conditional mood. Some adjectives and certain adverbs act as conjunctions, and at the same time they ensure the integrity and linearity of the text, giving it some refinement.

Diplomatic French is still a model for other languages today. The most important stylistic features of diplomatic French are the predominant use of juridical and administrative terms, the use of long but well-arranged sentences; clear structure of the text, which is divided into paragraphs and sub-paragraphs; adherence to etiquette, polite formulas; search for clarity; a wealth of nuances.

Therefore, knowledge of lexical, syntactic and stylistic features of French diplomatic discourse is necessary for successful cooperation and intercultural communication in the modern world. After all, diplomacy is a mechanism for reconciling the competing interests of countries through peaceful methods of negotiations.

Key words: French diplomatic discourse, lexical, morphological, syntactic and stylistic features, cliché, diplomat.

Постановка проблеми. Дипломатія базується на досконалому володінні мовою, адже основними її завданнями є представляти, захищати, інформувати та вести переговори у сфері зовнішньої, військової, економічної та культурної політики. Цілі дипломатії, незалежно від того, очевидні вони чи ні, мають бути такими ж різними, як і задуми різних націй, які пов'язані між собою.

На щастя, більшість країн світу мають певні спільні цілі. Більшість урядів насамперед зацікавлені у процвітанні та безпеці власної країни, а отже, у збереженні світового миру. Чим більше політичних зусиль працює в цьому напрямі, тим більше дипломатія, яка, по суті, є механізмом узгодження конкуруючих інтересів країн за допомогою мирних методів переговорів, знаходить можливості для реалізації.

Аналіз досліджень. Окремі аспекти дипломатичного дискурсу та дипломатичного листування розглядалися у працях К. Бассі, А. Шапсаль, М. Лопес, Ж. Серре, О. Пазинич, Н. Поліщук, О. Пономаренко, однак мовні особливості французького дипломатичного дискурсу ще мало вивчені.

Тому знання лексичних, синтаксичних та стилістичних особливостей французького дипломатичного дискурсу є необхідними для успішної співпраці та міжкультурної комунікації у сучасному світі, що і становить мету нашого дослідження.

Виклад основного матеріалу. Дипломатичні тексти відрізняються наявністю слів і поєднань загальнолітературної мови, які в певних значеннях вживаються як терміни, стилістично пов'язані тільки з мовою дипломатичних документів: *protocole* (протокол – сукупність загальноновизнаних правил міжнародного спілкування), *partie* (сторона – мається на увазі певна держава та її уряд, який бере участь у переговорах), *non-interférence* (невтручання), *le doyen* (декан, який очолює дипломатичний корпус) і т. п.

У дипломатичних документах часто вживаються слова, які надають урочистості та значущості висловленню, наприклад: *Invité d'honneur* (почесний гість), *visite de courtoisie* (візит ввічливості), *les personnes accompagnantes* (супроводжуючі особи) тощо. Крім того, використовується «етикетна» лексика при звертанні: *Son Altesse*

Sérénissime (почесний титул за дипломатичним протоколом, що ставиться перед іменами чи титулами певних представників королівських чи княжих родин), *Sa Majesté, Excellence, Madame, Monsieur* тощо. У словнику Французької Академії подається таке визначення терміна «*Majesté*»: *titre que l'on donne aux personnes régnantes ou ayant régné, lorsqu'on s'adresse à elle à la 3-e personne ou lorsqu'on parle d'elle. Votre Majesté, Vos Majestés, Sa Majesté, Leurs Majestés (on écrit par abréviation V.M., VV.MM, S.M., LL.MM.)* (Dictionnaire de l'Académie française en ligne). Термін «*Votre Excellence*» застосовується для послів чи уповноважених міністрів (дипломатичних агентів із повними повноваженнями) (*ambassadeurs ou ministres plénipotentiaires (agents diplomatiques munis de pleins pouvoirs)*), акредитованих у Парижі. Неможливо називати «*Votre Excellence*» французького посла, який перебуває у Франції, але обіймає посаду за кордоном. Варто згадати і про *компліментарну* лексику – протокольні офіційні формули дипломатичної ввічливості (*agrèer l'assurance de la considération distinguée, agrèer l'expression du profond respect*): «*Je vous prie de bien vouloir agrèer, cher Monsieur le Président, les assurances de ma très haute considération et l'expression de mes très cordiaux sentiments*» (Bassi, 2005: 72); «*Je vous prie de l'accueillir avec Votre bienveillance accoutumée et d'ajouter foi et créance entière à tout ce qu'il Vous dira de Ma part*» (Le protocole). Багато з цих протокольних, офіційних формул мають міжнародний характер. Така лексика надає специфічну тональність дипломатичному документу.

Мистецтво компліменту в мові дипломатії мають особливу актуальність і особливий сенс. Комплімент, похвала, вираження захоплення – все це способи зміцнення міжнародних відносин, наприклад: *Notre Alliance, en soutenant des initiatives multilatérales concrètes et innovantes, peut apporter un complément vital à l'action des Nations unies et ouvrir le multilatéralisme aux nouveaux acteurs de la coopération internationale, en particulier les partenaires de la société civile et du secteur privé* (Discours M. Jean-Yves Le Drian, ministre de l'Europe et des affaires étrangères, 2020).

Аналіз лексичних особливостей дипломатичного дискурсу дав змогу виділити такі вирази, як *négociable* (що може слугувати предметом переговорів), *ordre du jour préliminaire* (попередній порядок денний), *projet de résolution* (проект резолюції), *causer des conséquences* (спричинити наслідки), *procédure d'arbitrage* (третейський розгляд) та інші. До того ж широко використовуються фрази, характерні для мови документів загалом, наприклад, що вводять умови: *je porte à votre attention* (доводжу до вашого відома); *à condition que* (за умови, якщо). Для вказівки на дійових осіб використовуються такі вирази: *susmentionnés* (вищезгадані), *au nom de* (від імені), наприклад: *Au nom de tous mes compatriotes, je souhaite partager l'émotion qui est la mienne en ce trentième anniversaire de la chute du Mur de Berlin. Ce jour-là, la résilience, le courage et l'aspiration à la liberté a fini par prévaloir sur l'enfermement totalitaire.* (La France et les Nations unies. France Diplomatie, 2020). Щоб позначити результат переговорів, вживають такі вирази: *poser les bases* (закласти основу); *soutenir la proposition* (підтримати пропозицію); *consultations privées* (приватні консультації); *ajournement* (відстрочення) та інші.

Можна також зазначити широке використання термінів латинського походження, таких як *persona grata* (персона грата, бажана особа), *persona non grata* (персона нон грата, небажана особа), *quorum* (кворум, найменша необхідна кількість учасників), *pro tempore* (тимчасово), *mutatis mutandis* (після того, як будуть внесені необхідні зміни), *conditio sine qua non* (обов'язкова умова), *statu quo* (статус-кво, стан речей) тощо. Наприклад: *Les tenants du statu quo, opposés à la signature du traité, ont demandé un ajournement de l'accord sine die* (Bassi, 2005: 11).

Для мови дипломатичних текстів характерні метонімічні заміни. У французьких дипломатичних документах і документах іноземних держав слова *la France*, *le Quai d'Orsay* використовуються для позначення представників держави, уряду країни, Міністерства закордонних справ, наприклад: *La France se félicite de l'annonce d'une normalisation des relations entre Israël et les Emirats arabes unis, qui sont pour elle deux partenaires essentiels dans la région; C'est un vrai, grand, beau sujet, peut-être une initiative future que le Quai d'Orsay pourrait prendre* (Discours de Jean-Yves Le Drian, 28.01.2020).

Інколи в дипломатичних промовах зустрічаються лексичні повтори, щоб надати важливості та емоційності висловленню: *Nous qui sommes aujourd'hui confortablement assis ici, nous le devons*

aux populations otages de conflits, nous le devons à nos peuples qui demandent de l'action et non de la résignation, nous le devons à Aïchatou, à Peter, à Ratih, à Luis qui, au moment où je parle, incarnent l'ONU et l'espoir sur le terrain (Intervention de Jean-Baptiste Lemoine, 28.03.2018). У цьому реченні кілька разів використано вираз *nous le devons*, який вживається з метою позначення спільних зусиль дипломатів усіх країн у боротьбі проти тероризму та збереження миру.

Нині можна говорити про існування мовного стандарту – кліше, без яких важко уявити дипломатичні документи. Вони спрощують процес складання текстів і бережуть час адресанта. Крім того, вони забезпечують однозначне їх розуміння, наприклад: *dialogue constructif, au plus haut niveau, dans l'intérêt de la stabilité, dans l'intérêt des peuples etc.*

Вираз «дипломатична мова» може вживатися для позначення стриманих, обережних фраз, які дають змогу дипломатам і міністрам «завуалювати» негативне ставлення до певної події. Відкриті звинувачення, образи є дипломатичними табу, як і мовні одиниці, що позначають будь-які агресивні дії. Перш за все з цією метою використовуються стійкі фрази, що стали частиною стандартного дипломатичного словника, і вирази, що належать до високого стилю. Такі словосполучення вказують на значимість та офіційність документів або переговорів, до того ж високий стиль не передбачає використання відкритих погроз або неввічливих фраз.

Тому дуже часто дипломати вдаються до використання евфемізмів, щоб зберегти атмосферу спокою і робити один одному серйозні попередження, не порушуючи етики, не розв'язуючи суперечок і не шкодячи власному іміджу.

Значна частина дипломатичних евфемізмів позначає агресивні військові дії, наприклад, *participation, conflit* (участь, конфлікт) замість *guerre*, *une opération militaire* (війна, військова операція), *dispositif explosif* (пристрій) замість *bombe* (бомба), *pacification* (придушення, упокорення) замість *anéantissement de la résistance militaire* (знищення військового опору), *appui aérien* (підтримка в повітрі) замість *bombardements, frappe ciblée* (бомбування), *condamner* (засуджувати) замість *accuser* (обвинувачувати), наприклад: *Il s'agit bien sûr de contribuer au règlement politique des conflits, dans des contextes de plus en plus complexes, de protéger les civils victimes des conflits, de la violence et des violations massives des droits de l'Homme* (Intervention de Jean-Baptiste Lemoine, 28.03.2018); *La France a pris connaissance avec inquiétude de la mutinerie qui s'est engagée*

aujourd'hui à Kati au Mali. Elle condamne avec la plus grande fermeté cet événement grave (Déclaration de Jean-Yves Le Drian, 18.08.20).

Дипломатичний дискурс уникає абсолютних формулювань на користь відносних виразів. Наприклад, замість слова «*inouï*» (нечуваний) використовують «*inhabituelle*» (незвичний) або вираз «*difficile de trouver des précédents pour un tel comportement*» (важко знайти прецеденти для такої поведінки), коли йдеться про певну поведінку якогось уряду. Крім того, уникають таких виразів, як *jamais, toujours, dans tous les cas, impossible*, натомість надають перевагу таким, як *rarement, souvent, dans de nombreux cas, difficile* (Villar, 2006: 241).

Що стосується документів дружнього змісту, варто зазначити, що навіть якщо в документі йдеться про дружбу і співробітництво, такі формулювання можуть не відображати реальних намірів Міністерства закордонних справ, особливо за умови, що в документі не прописані конкретні кроки. Такі вирази, як *ambiance de convivialité* (дружня атмосфера), *proximité des points de vue* (близькість поглядів), *ouverture totale* (повна відкритість), часто зустрічаються в дипломатичних документах, насправді відображають політичну коректність і дотримання етикету, а не реальні наміри держав.

Не завжди вдається позитивно вирішити спірні питання і зберегти дружні відносини між державами. У такому випадку застосовують ультиматум – дипломатичний письмовий акт, в якому держава звертається до іншої держави з відомими «крайніми» (*ultima*) вимогами щодо будь-якого питання із загрозою, в разі їх незадоволення в певний (зазвичай 12–24 години) термін, вжити «відповідних заходів», наприклад: *insiste avec la plus exquise courtoisie pour qu'on veuille bien lui donner une réponse «d'ici au 25 courant à 18 heures»* (Villar, 2006: 238). Вручення ультиматуму має місце, коли дипломатичні переговори з якого-небудь спірного питання є безрезультатними, і є безперечною ознакою вкрай напружених політичних відносин між державами. Незадоволення викладених в ультиматумі вимог тягне за собою зазвичай розрив дипломатичних відносин, а іноді навіть війну.

Морфологічними особливостями дипломатичних документів є багаторазове (часткове) використання певних частин мови, наприклад іменників *distribution, livraison, interdiction, désarmement*, а також іменників, що позначають певні події: *guerre, paix, sécurité*, etc. Спостерігається також вживання прислівників (*respectivement*, etc.), простих прийменників + кліше (*accords de garantie, accords de fourniture, contrôle d'utilisation*),

дієслів у поєднанні з займенником «ми» («*Nous appelons tous les États ...*»; «*Nous réaffirmons notre engagement...*»), великої кількості аббревіатур (*DDF* (Documents Diplomatiques Français), *COREU* (Correspondants européens), *PR* (pour remercié)), граматичної категорії повинності, наприклад: *Aucune disposition de la présente Convention ne doit être interprétée comme impliquant une obligation d'accorder l'entraide judiciaire si l'Etat requis a des raisons sérieuses de croire que la demande d'entraide motivée par une infraction visée à l'article 1er ou 2 a été présentée aux fins de poursuivre ou de punir une personne pour des considérations de race, de religion, de nationalité ou d'opinions politiques, ou que la situation de cette personne risque d'être aggravée pour l'une ou l'autre de ces raisons* (Convention européenne pour la répression du terrorisme, 1977).

На синтаксичному рівні можемо спостерігати такі конструкції: 1) дієслівні конструкції [V+NP]: *maintenir/consolider la paix et la sécurité internationale; promouvoir le progrès économique et social; confirmer la solidarité; renforcer l'unité* і т. н., наприклад: *Il est important de renforcer l'unité nationale après de tels événements* (Lieurquin, 2015); 2) конструкції іменник+прикметник [N + Adj]: *libertés fondamentales, développement harmonieux, sécurité commune*, наприклад: *Elle œuvre pour le développement durable de l'Europe fondé sur une croissance économique équilibrée et sur la stabilité des prix, une économie sociale de marché hautement compétitive, qui tend au plein emploi et au progrès social, et un niveau élevé de protection et d'amélioration de la qualité de l'environnement. Elle promeut le progrès scientifique et technique* (Traité, 26.10.2012); 3) прийменникові конструкції (з прийменниками *à, de, dans*): *le principe de l'égalité, le droit à disposer d'eux-mêmes, le respect des droits de l'homme, les sauvegardes de la paix et des libertés, la politique de défense commune, le respect du principe de subsidiarité*, наприклад: *Défense des droits de l'Homme : la France particulièrement engagée* [La France et les Nations Unies, 2021]; *DANS LA PERSPECTIVE des étapes ultérieures à franchir pour faire progresser l'intégration européenne* (Traité, 26.10.2012: 16).

У текстах дипломатичних документів можна зустріти також інші структурні елементи з дієприкметниками / прикметниками (Participe passé / Participe présent / Adjectif + À / DE + Infinitif), наприклад: *RÉSOLUS à franchir une nouvelle étape dans le processus d'intégration européenne engagé par la création des Communautés européennes, S'INSPIRANT des héritages culturels, religieux et humanistes de l'Europe, à partir desquels se sont*

développées les valeurs universelles que constituent les droits inviolables et inaliénables de la personne humaine, ainsi que la liberté, la démocratie, l'égalité et l'État de droit (Traité, 26.10.2012: 15); *SOUCIEUX de renforcer l'unité de leurs économies et d'en assurer le développement harmonieux en réduisant l'écart entre les différentes régions et le retard des moins favorisées*, а також конструкції, що містять присудок (у минулому часі) без підмета, наприклад: *ONT DÉCIDÉ d'instituer une Union européenne et ont désigné à cet effet comme plénipotentiaires* (Traité, 26.10.2012: 16). Для синтаксису дипломатичних документів характерне також вживання складних конструкцій із використанням умовного способу: *Jamais je n'aurais pu obtenir une telle décision du côté français où toutes les administrations auraient renâclé ou refusé, ne serait-ce que pour manifester leurs puissances respectives* (Villar, 2006: 244).

Деякі віддієслівні прикметники та певні прислівники виконують роль сполучника, і в той же час вони забезпечують цілісність та лінійність тексту, надаючи йому деяких уточнень: *munis de pleins pouvoirs, des obligations nées des traités, conformément aux principes, conformément aux dispositions, en vertu de*, наприклад: *après avoir échangé leurs pleins pouvoirs reconnus en bonne et due forme, sont convenus des dispositions qui suivent; En vertu du principe de coopération loyale, l'Union et les États membres se respectent et s'assistent mutuellement dans l'accomplissement des missions découlant des traités; Conformément à l'article 5, toute compétence non attribuée à l'Union*

dans les traités appartient aux États membres (Traité, 26.10.2012: 18).

Дипломатична французька мова навіть нині є взірцем для інших мов. Найважливішими стилістичними рисами дипломатичної французької мови є такі: переважне використання юридичних та адміністративних термінів, використання довгих, але добре впорядкованих речень: *Et permettez-moi, Monsieur le Président, au moment où la nation française toute entière salue l'héroïsme du Colonel Beltrame, de l'associer à cet hommage rendu à ceux qui donnent leur vie pour que d'autres puissent vivre et survivre* (Déclaration de M. Jean-Baptiste Lemoine, 28.03.2018); чітка структура тексту, який поділяється на параграфи, пункти, підпункти; дотримання етикету, ввічливих формул; пошук наочності; багатство нюансів.

Висновки. Отже, проаналізувавши мовні особливості французького дипломатичного дискурсу, можемо стверджувати, що основними його характеристиками є точність, чіткість, використання кліше, з одного боку, та навмисна двозначність, натяк, значна залежність від довідкової інформації, з іншого боку. Постійна потреба поєднувати непослідовність, чіткість та натяк, слова та мовчання вимагає від дипломатів титанічної праці та майстерності.

Будь-які зміни, які відбуваються в суспільстві, неминуче впливають і на мову, що зумовлює появу нової дипломатичної термінології. Тому перспективним ми вбачаємо дослідження неологізмів у французькому дипломатичному дискурсі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Пазинич О. М. Функціонально-структурні особливості текстів дипломатичного листування : автореф. дис... канд. філол. наук : 10.02.15. НАН України. Ін-т мовознав. ім. О. О. Потебні. Київ, 2001. 20 с.
2. Серре Ж. Дипломатический церемониал и протокол. Москва : Международные отношения, 2011. 416 с.
3. Bassi Cl., Chapsal A.-M. Diplomatie.com. P.: CLE International, 2005. 96 p.
4. Convention européenne pour la répression du terrorisme. URL: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680077326>. (дата звернення: 4.03.2021).
5. Déclaration de M. Jean-Baptiste Lemoine, le 28 mars 2018. URL: vie-publique.fr (дата звернення: 14.03.2021).
6. Déclaration de M. Jean-Yves Le Drian, le 18 août 2020. URL: <https://www.diplomatie.gouv.fr/fr/dossierspays/mali/evenements/article/malideclaration-de-jean-yves-le-drian-18-08-20> (дата звернення: 4.03.2021).
7. Dictionnaire de l'Académie française en ligne / 9-e édition. URL: <https://dictionnaire-academie.fr/article/A9M0255> (дата звернення: 14.03.2021).
8. Discours de M. Jean-Yves Le Drian, le 28 janvier 2020. URL: <https://www.diplomatie.gouv.fr/discours-de-jean-yves-le-drian-ministre-de-l-europe-et-des-affaires-etrangeres> (дата звернення: 19.03.2021).
9. Discours de M. Jean-Yves Le Drian, (Genève, le 24 février 2020). URL: <https://www.diplomatie.gouv.fr/fr/les-ministres/jean-yves-le-drian/discours/> (дата звернення: 10.03.2021).
10. Intervention de Jean-Baptiste Lemoine (le 28 mars 2018). URL: <https://www.diplomatie.gouv.fr/la-france-et-les-nations-unies/article/intervention-de-jean-baptiste-lemoine-au-conseil-de-securite-de-l-ONU-28-mars>. (дата звернення: 20.03.2021).
11. La France et les Nations unies. URL: <https://www.diplomatie.gouv.fr/la-france-et-les-nations-unies/>. (дата звернення: 4.03.2021).
12. Le protocole. Accréditation, nomination, lettre de créance. Territorial.fr. URL: <http://www.territorial.fr/2680-consultation-guide-des-usages-du-protocole-et-des-relations-publiques.htm>. (дата звернення: 1.03.2021).

13. Leurquin S. Renforcer l'unité nationale. La Depeche. Fr. 13. 11. 2015. URL: <https://www.ladepeche.fr/article/2015/11/16/2218143-renforcer-lunite-nationale.html>. (дата звернення: 10.03.2021).
14. Lopez Diaz M. L'euphémisme, la langue de bois et le politiquement correct. URL : https://www.researchgate.net/publication/292099419_L'euphemisme_la_langue_de_bois_et_le_politiquement_correct_changements_linguistiques_et_strategies_enonciatives (дата звернення: 20.03.2021).
15. Mihalovics Á. Quelques traits caractéristiques des documents diplomatiques. URL: <http://cief.elte.hu/sites/default/files/16mihalovics.pdf>. (дата звернення: 24.02.2021).
16. Traité sur l'Union Européenne (version consolidée). 26.10.2012. URL: https://eurlex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bfa3f84ab506fd71826e6da6.0002.02/DOC_1&format=PDF. (дата звернення: 19.03.2021).
17. Villar C. Le discours diplomatique. P. : Harmattan, 2006. 286 p.

REFERENCES

1. Pazynych O. M. Funktsyonal'no-strukturny osoblyvosty tekstyv dyplomatychnogo lystuvanya: avtoreferat dysertatsyy ... kandydata filologychnykh nauk: 10.02.15. NAN Ukrainy. Ynstytut movoznavstva im. O. Potebny [Functional and structural features of diplomatic correspondence texts. O. O. Potebnia Institute of Linguistics of the National Academy of Sciences of Ukraine]. Kyiv, 2001. 20 p. [in Ukrainian].
2. Serre Zh. Dyplomatycheskyy tseremonyal y protocol [Diplomatic ceremony and protocol]. M.: Mezhdunarodnye otnosheniya, 2011. 416 p. [in Russian].
3. Bassi Cl., Chapsal A.-M. Diplomatie.com [Diplomatie.com]. P.: CLE International, 2005. 96 p. [in French].
4. Convention européenne pour la répression du terrorisme [European Convention on the Suppression of Terrorism]. URL : <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680077326>. [in French]. (дата звернення: 4.03.2021).
5. Déclaration de M. Jean-Baptiste Lemoine, le 28 mars 2018 [Statement by Mr. Jean-Baptiste Lemoine, March 28, 2018]. URL: vie-publique.fr. [in French]. (дата звернення: 14.03.2021).
6. Déclaration de M. Jean-Yves Le Drian, le 18 août 2020 [Statement by Mr. Jean-Yves Le Drian, August 18, 2020]. URL: <https://www.diplomatie.gouv.fr/fr/dossierspays/mali/evenements/article/malideclaration-de-jean-yves-le-drian-18-08-20> [in French]. (дата звернення: 4.03.2021).
7. Dictionnaire de l'Académie française en ligne / 9-e édition [Dictionary of the French Academy online / 9th edition]. URL: <https://dictionnaire-academie.fr/article/A9M0255> [in French]. (дата звернення: 14.03.2021).
8. Discours de M. Jean-Yves Le Drian, le 28 janvier 2020 [Speech by Mr. Jean-Yves Le Drian, January 28, 2020]. URL: <https://www.diplomatie.gouv.fr/discours-de-jean-yves-le-drian-ministre-de-l-europe-et-des-affaires-etrangees> [in French]. (дата звернення: 19.03.2021).
9. Discours de M. Jean-Yves Le Drian (Genève, le 24 février 2020) [Speech by Mr. Jean-Yves Le Drian (Geneva, February 24, 2020)]. URL: <https://www.diplomatie.gouv.fr/fr/les-ministres/jean-yves-le-drian/discours/>. [in French] (дата звернення: 10.03.2021).
10. Intervention de M. Jean-Baptiste Lemoine (le 28 mars 2018) [Intervention by Mr. Jean-Baptiste Lemoine (March 28, 2018)]. URL: <https://www.diplomatie.gouv.fr/la-france-et-les-nations-unies/article/intervention-de-jean-baptiste-lemoine-au-conseil-de-securite-de-l-onu-28-mars>. [in French] (дата звернення: 20.03.2021).
11. La France et les Nations unies [France and the United Nations]. URL: <https://www.diplomatie.gouv.fr/la-france-et-les-nations-unies/>. [in French] (дата звернення: 4.03.2021).
12. Le protocole. Accréditation, nomination, lettre de créance [The protocol. Accreditation, appointment, letter of credence]. Territorial.fr. URL: <http://www.territorial.fr/2680-consultation-guide-des-usages-du-protocole-et-des-relations-publiques.htm>. [in French] (дата звернення: 1.03.2021).
13. Leurquin S. Renforcer l'unité nationale [Strengthen national unity]. La Depeche. Fr. 13. 11. 2015. URL: <https://www.ladepeche.fr/article/2015/11/16/2218143-renforcer-l-unite-nationale.html> [in French] (дата звернення: 10.03.2021).
14. Lopez Diaz M. L'euphémisme, la langue de bois et le politiquement correct [Euphemism, jargon and political correctness]. URL: https://www.researchgate.net/publication/292099419_L'euphemisme_la_langue_de_bois_et_le_politiquement_correct_changements_linguistiques_et_strategies_enonciatives. [in French] (дата звернення: 20.03.2021).
15. Mihalovics Á. Quelques traits caractéristiques des documents diplomatiques [Some characteristic features of diplomatic documents]. URL: <http://cief.elte.hu/sites/default/files/16mihalovics.pdf>. [in French] (дата звернення: 24.02.2021).
16. Traité sur l'Union Européenne (version consolidée), le 26 octobre 2012 [Treaty on European Union (consolidated version), October 26, 2012]. URL: https://eurlex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bfa3f84ab506fd71826e6da6.0002.02/DOC_1&format=PDF. [in French] (дата звернення: 19.03.2021).
17. Villar C. Le discours diplomatique [The diplomatic discourse]. P. : Harmattan, 2006. 286 p. [in French].